

nyekről. Rájöttek arra, hogy nem egészen helyes az, amit a két amerikai újságíró a televízióban mondott. Máshonnan is tájékoztadtak, mint az említett újságírók véleménye alapján, akik különben nem is csak azért mentek Magyarországra, hogy e bizottság számára vizsgálódjanak. Alighanem úgy ítélték meg a helyzetet, hogy hivatalosan jobb nem állást foglalniuk. A Pontosság a médiában bizottság tevékenysége azzal le is zárult, hogy az urak a Magyar Televízióknak különféle interjúkat adtak.

– Érdekl-e egyáltalán az amerikai közvéleményt, hogy Magyarországon mi történik a médiában? Vannak-e a fokozott figyelemnek hullámjai, vagy ez valójában csak egy viszonylag kevésbé fontos ország kevésbé fontos ügye, amelyre így nem is igazán reagálnak?

– Magától értetődő, hogy a hivatalos körök ez nagyon is érdekli, hiszen az Egyesült Államok kormányzata a demokrácia egyik alapvető ismérvének tekinti, hogy egy országban van-e sajtószabadság. Jefferson óta Amerikában a sajtószabadság szent. Az amerikai alkotmányban egyértelműen benne van, hogy a kongresszusnak nincs joga a sajtót regulálni. És ezt be is tartják. Az tehát, hogy Magyarországon egy, a kommunista időkből származó kormányrendelet alapján a kormány felügyelheti az elektronikus médiát, önmagában mindent elmond. További magyarázat nem is nagyon kell. Illúzió azt hinni, hogy az ilyen jogsértés észrevétlen marad. A magyar sajtóhelyzet az amerikai kongresszusban, külügyminisztériumban és a Fehér Házban is igenis állandóan napirenden van. A mindennapi amerikaiakat, az utcai közvéleményt persze valóban nem érdeklik a magyarországi dolgok, hiszen még a Boszniában zajló vérengzés sem érdekli őket. Az amerikaiak megszokták, hogy csak olyasmivel foglalkozzanak, amire befolyásuk van.

– Gereben úr, mit gondol: ha a Nemzeti Tájékoztató Iroda javítani akarja Magyarországot külföldi megítélését, mit tehet?

Végül is azért fizetik munkatársait, hogy Magyarországot propagálják. Hogyan lehet ennek a feladatnak megfelelni?

– Az önmagukat dicsérő kormányokat és kormányhivatalokat nem nagyon szokták itt meghallgatni. Épp a minap került a kezembe egy propagandafüzetke, a címe: Magyarok: négy év erőfeszítés, Magyarország: négy év haladás. Hát ez borzalom. Így nem lehet a magyar érdekeket szolgálni. Rossz az angol-sága, tele van sajtóhibákkal. Óriási vörös csillagos felségjelet visel benne a magyar légierő egyik repülőgépe, 1994-ben, miközben a kommunistákat hibáztatják a kialakult helyzetért. Hosszan lehetne folytatni a sort. Boross Péter bevallja benne, hogy eddig nem tájékoztatták kellőképpen a reális helyzetről. Ez jó lehet otthon, ahol úgyis tudják az emberek, hogy mindig minden a fejük fölött történt, sohasem kérdezték őket. Csakhogy ezzel nem lehet propagandát csinálni Nyugaton, mert ott rögtön azt kérdezik: akkor miért nem zavarták el ezt a kormányt? Ezt küldeni Nyugatra: naivitás. Sőt amatőrizmus. Ez nem egy miniszterelnökhöz méltó írás. Ennek a tizenhat oldalas pamfletnek az árából otthon több középiskolában könyvtárt szerelhetek volna föl. Nem ezt tették, hanem kiadták ezt a broszúrát. Tudja, hová kerül ez az amerikaiak kezébe? A szemétkosárba, miközben mindenki kinevet bennünket. Épp az ellenkező hatást váltja ki, mint amit akar. Jómagam évtizedek óta legfontosabb feladataim egyikének azt tartom, hogy a magyarság jó hírnevét dolgozzam, időt, energiát nem kímélve. De hát így egyre nehezebb, egyre reménytelenebb megtartani azt a tekintélyt, amelyet nehéz munkával felépítettünk. Amit itt harminc év alatt felépítettünk, azt négy év alatt tönkretették. Ez az igazság...

– Csak nem azt akarja mondani, hogy Amerikában a kommunista kormányoknak jobb hírék volt, mint a jelenlegi vezetésnek?

– Nem a kommunista kormányoknak, a magyarságnak. Amikor baj volt, arra hivatkozhattunk, hogy a magyarnak szabadság

kell, akkor majd minden megváltozik. Semmire sem juthatunk, amíg egy külföldi hatalom uralkodik rajtunk. Most már ezt nem mondhatjuk, hogy kérem szépen, ezt Moszkvában nyomták.

Amikor Grósz vagy Kádár mondott marhaságot, kijelentésüket kontrakarikírozni lehetett azzal, hogy ezek egy külföldi hatalom pojcái. Ma viszont hogyan védjük ki, ha Jeszenszky úr mond marhaságot? Mert, sajnos, sok marhaságot mond. Mindezért nagyon, de nagyon elkeseredett vagyok. Miután otthon kifütyülték Jeszenszky külügyminiszter urat a holocaust-évfordulón, eljött ide Los Angelesbe, szintén a zsidóság elleni büntettekkel kapcsolatos konferenciára, és közvetett módon a Nyugatot tette felelőssé a magyar zsidók sorsáért. Sokan felvonták a szemöldöküket. Azt mondta, hogy a Nyugat megakadályozhatta volna a magyar zsidók elpusztítását, ha a szövetségesek a Balkánon át hajtják végre a partraszállást. Sokan csodálkoztak azon, hogy az akkori magyar vezetés felelőségéről nem volt szava. De nem is értem, hogy ez mit jelent. Mint ahogyan azt sem értem, hogy Trianonnak mi a köze a zsidóság kipusztításához. De tegyük fel, hogy van, és tegyük fel: a szövetségesek sokakat megmenthettek volna. Ezt tessék megírni egy tudományos cikkben, de ne tessék egy évfordulón, a Los Angeles-i utcákon a levegőbe kiabálni. Mindenki más szép, kegyeletes szavakat mondott és nem magyarázkodott, nem a felelőség alól akart kibújni...

Egyébként nagyon szomorú vagyok. 1957 óta nem voltam Magyarhonban, mert fogadalmat tettem, hogy csak akkor lépek ismét hazám földjére, amikor megvalósulnak azok az elvek, amelyekért 56-ban harcoltunk. És lám, idáig nem mehettem. De most már nincs több időm várni, és bármi lesz, hazautazom. Sürgetnek a rokonok, azok a szeretteim, akiket még nem is láttam. Úgy reméltem, hogy az első szabadon választott magyar kormány demokráciát teremt. Csalódtunk, csak ezt tudom mondani. Keserűen csalódtunk.

A jóhír-gyártó

Tom Kennedy és Váradi Júlia

A múlt héten vitát rendeztek a MÚOSZ-ban, amelynek két résztvevője Tom Kennedy, a Nemzeti Tájékoztató Iroda mellett működő sajtófelügyelő és Barát József, a Magyar Rádió elbocsátott munkatársa volt. A vitapartnerek azt követően beszélgettek, hogy aznap délelőtt a Budai Központi Kerületi Bíróságon elnapolták a pert, amelyet Kennedy úr indított a Magyar Hírlap, a Népszabadság, a Kurír és Stefan Bos holland újságíró mellett Barát József ellen is. A MÚOSZ-beli vitának igen nagy volt a hallgatósága és a jelenlévők – főleg újságírók – tapasztalhatták a külföldről hazatért „szakember” – és felperes – magabiztosságát. Az interjú közvetlenül a vita után készült, magyar nyelven. A riportert: Váradi Júlia.

– Úgy érzem, ön szeretne kérdezni tőlem valamit...

– Valóban: miért utál maga engem?

– Miből gondolja, hogy utálom? Hiszen nem is ismerem személyesen, most láttam magát először ezen a vitán.

– A közönség soraiból feltett „kedves” kérdései alapján gondolom. Nem tudom, hogy mit értottam magának.

– Hogy egy vita alkalmával nem értünk egyet, abból még nem vonnék le messzemenő következtetéseket.

– Nem is a kérdésekkel van a baj, hanem úgy érzem, bármit mondhatok, előre meghatározott elvekkel találom magam szembe. Ezt pedig fájdalmasnak tartom. Mert hiába próbál az ember megértésre találni, ha eleve elutasítják.

– Nem lehetséges, hogy esetleg a Nemzeti Tájékoztató Hivatal mellett betöltött pozíciója vált ki ellenszenvet az emberekből?

– Én ebbe az egész dologba úgy estem bele, mint a légy a levesbe. És olyan dolgokat szegeznek nekem, amelyekhez soha semmi közöm nem volt. Például az egyik úr itt az előbb – akit egyébként tisztetek és becsülök – azt mondta: amióta én itt megkezdtem a munkásságomat, tovább romlott Magyarország image-e. Maguknak fogalmuk sincs, hogy nekem mi lenne itt a feladatam, ha nem ezekkel a bírósági ügyekkel kéne foglalkoznom, amelyeket rám zúdítottak. Ha nem je-

Vita
klub

lenne meg naponta három olyan cikk a magyar sajtóban, amelyben engem pocskondiáznak.

– Mit gondol, Kennedy úr: kinek vagy kiknek áll érdekükben és főleg milyen okból, hogy „ügyeket zúdítsanak” önre? Miért akarnának tönkretenni egy embert, akit múlt év decemberéig itt senki sem ismert?

– Értem a kérdést, és kérem, ha valahol megtalálja a választ, mondja meg nekem. Én ugyanis nem tudom. December 1-jén álltam munkába és már 7-én megjelent egy engem kompromittáló cikk. És ezt követően még jó néhány.

– Ugy emlékszem, az ön neve először akkor szerepelt egyszerre több újságban is, amikor egy igen furcsa kijelentést tett a magyar médiában dolgozó jelentősebb újságírókról. Nevezetesen azt, hogy mind kommunista, alkoholista, az idejét a kocsmában töltő ember. Ön ezután került be a köztudatba.

– Így raktak be a köztudatba. Pedig ez nem igaz.

– Valaki szándékosan a szájába adta ezeket a kijelentéseket?

– Nem tudom, hogy ki szponzorálta a Kurír-cikket, ki szponzorálta a HVG-ben és a Népszabadságban megjelent írásokat. Kérem, én a 80-as évektől kezdve idejártam. Én le voltam tartóztatva Magyarországon. Én Demszky Gábortól kezdve Maléter Pál özvegyéig és Solt Ottiliáig mindenkit ismertem. Én voltam az első újságíró, aki kint járt a 301-es parcellánál.

– Talán lépünk tovább. Azt bizonyára nem cáfolja, hogy nem sokkal a tájékoztatási irodabeli megbízatását követően ön, úgymond, feljelentést tett egy skandináv napilap főszerkesztőjének, miszerint a lapban publikált cikk írója nem a valóságnak megfelelően interpretálta a magyarországi állapotokat.

– A szóhasználat meglep, mert Nyugaton nincs főszerkesztő. Az újságoknak csak szerkesztőjük van. Ennek az említett lapnak egy korábban Magyarországon akkreditált tudósítója írt egy cikket, amelyben olyan badarságokat közvetített, hogy én, aki felelős vagyok ezekért a dolgokért, írtam egy levelet a szerkesztőnek. Csodálkozom, hogy ezt meglepőnek tartotta. A nyugati sajtóban a szerkesztőhöz írott levelek az újság egyik legfontosabb részét képezik.

– Ön tehát egyszerű olvasóként írta a levelet?

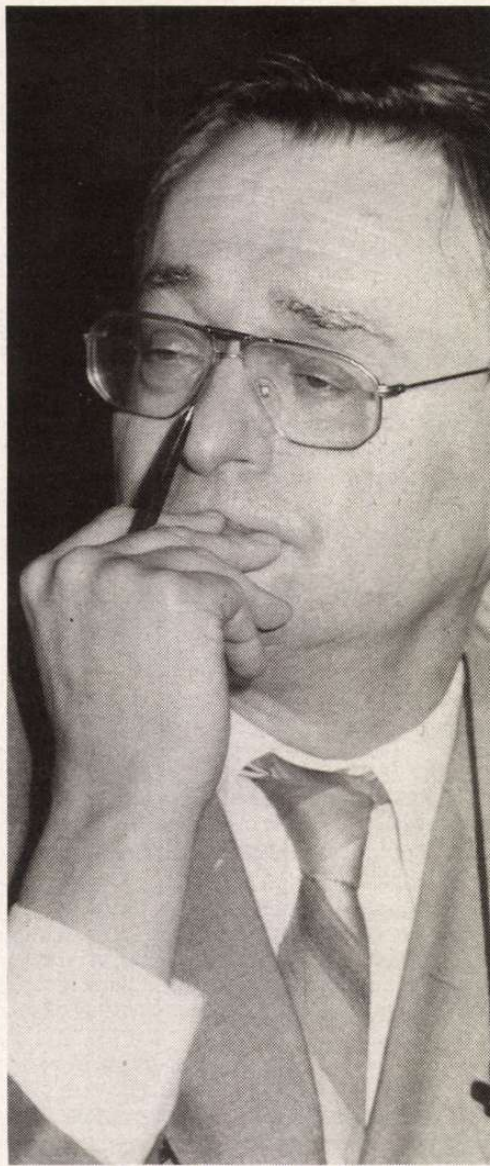
– Nem, én hivatalból írtam. Tudomására hoztam a szerkesztőnek, hogy nem igaz, miszerint Magyarország az öskonzervativizmus felé tartana. Megírtam a levelemben, hogy én ott voltam Antall József rekvizitójánál a Bazilikában, sorba álltam az emberekkel és láttam, hogy nem igaz ez az állítás az öskonzervativizmusról. Egyébként ha én lennék a szerkesztője egy ilyen lapnak és hasonló levelet kapnék, nagyon örülnék neki.

– Önnek tehát az a dolga, hogy figyelje azokat a cikkeket, amelyek Magyarországról megjelennek a külföldi lapokban és ellenőrizze az igazságtartalmukat?

– Igen. És meg kell mondanom: amióta ezt a feladatot ellátom, és a Pesti Hírlapban elkezdtem publikálni a Belföldi képünk külföldön című sorozatot, azóta a Magyar Távirati Irodában is megváltozott a hangulat.

– Ez mit jelent?

– Annyira megszerettük a gondolatot, hogy a Heti Magyarországgal karöltve egy hetilap indul e hónap végén, amely nem áll másból, mint hogy mit írnak Magyarországról külföldön. Tehát higgye el, van foganatja annak, amit mi ezért az országért tettünk.

„... természetes, hogy tévedtem olykor. Mindenki nem nyújthat százszázalékos teljesítményt.”

– Ön az elmúlt évtizedeket külföldön töltötte. Csak néhány éve jár haza. Komolyan gondolja-e, hogy rövid távú ismereteire alapozva megítélheti, hogy mi igaz és mi nem igaz egy-egy olyan írásban, amely erről az országról szól?

– Több mint négy éve élek Bécsben. Azóta, hogy Kínából visszatértem Európába. Azóta járok Budapestre. Most pedig több mint a fele időmet itt töltöm. Egyébként sem szakadtam el soha Magyarországtól, mert a szívem idekötött és sokat foglalkoztam itthoni dolgokkal. Ugyhog

azzal nem lehet vádolni, hogy nem ismerem az itteni helyzetet. Igaz, nem olyan mélységig, mint az itthon élő emberek.

– De akkor vállalhatja-e jó lelkiismerettel, hogy ítéletet mondjon esetleg olyan újságírók cikkeiről is, akik az elmúlt húsz-harminc évet, vagy még többet, tehát eddigi életüket töltötték ebben az országban?

– Éppen azért vállalkozhatom erre, mert külső szemmel nézem ezt az országot és nem belülről. És ne mondja nekem senki, hogy itt mindenki fasiszta és mindenki antiszemita.

– Miért, ezt mondta valaki?

– Igen.

– Hol hallott vagy olvasott ilyen kijelentést?

– Kedves hölgyem, itt kisipari vállalkozások épülnek arra, hogy elhítségk a Nyugattal, miszerint Magyarországon szörnyű a helyzet.

– Tud erre konkrét példát?

– Tessék elolvasni Eörsi Istvánnak egy-két művét. Nem a Sztálin-versekre gondolok. A német televízióban azt nyilatkozta: milyen szörnyű, hogy a kommunisták nem végeztek jó munkát, mert még mindig vannak itt fasiszták.

– Ez az ön megfogalmazása, ilyet Eörsi nem mondott, ez kiderül a vele készült interjúból.

– Ha ezt ön mondja, akkor holtbiztos ügy van. De továbbmegyek. Konrad úr is többször idézte önmagát, hogy Magyarországon milyen közel vagyunk egy fasiszta robbanás-hoz. Kérem szépen, ez szemenszedett hazugság. És ez így megy évek óta. De legalábbis az utóbbi két évben.

– Ezt a mondatot én így még nem láttam és nem is hallottam Konrad Györgytől. De ön szerint nem történtek Magyarországon az utóbbi időben olyan események, amelyek elkövetői nemigen nevezhetők másnak, mint szélsőségesnek? A metrón történt késelésre, a Döbrentei téri verekedésre, az antiszemita választási plakátra gondolok, és hadd ne soroljam tovább.

– Ebben nem vitatkozom önnel, de hát tíz és fél milliós lakosságszámhoz képest mi az a néhány színesbőrű-verés vagy késelés?

– Vagyis ezekről nem is érdemes említést tennie az újságíróknak, hisz a számarányukat tekintve mással nem összehasonlíthatók?

– Ezek nagyon sajnálatos tények, de hát az, ahogyan ez az ország szabadabbá vált és működik, az egy csoda. Az, hogy Budapesten a közművek működnek, hogy minden működik, az is csodálatos.

– Vagyis az újságíró dolga az, hogy beszámoljon mindenről, ami működik?

– Igen, a mindennapi életéről, a kis eredményekről. Hisz vannak jó hírek is ebben az országban.

– Kennedy úr, ugyanezt követelték tőlünk a pártállam idején, amikor ön még nem járt ilyen gyakran Magyarországon. De jó néhány kellemetlenség után úgy érzi-e, hogy jól választott, amikor vállalta ezt a megbízatást? Úgy értem, beváltotta-e az önhöz fűzött reményeket, nem érzi-e úgy, hogy itt-ott tévedett?

– Ez a feltalálás nagyon édes. Hát természetes, hogy tévedtem olykor. Mindenki nem nyújthat százszázalékos teljesítményt. Na de hát nem tudja, hogy micsoda örület nyomás alatt kellett itt dolgoznom az utolsó két hónapban.

– Miért vállalta el ezt a feladatot?

– Ha ön megsúgta volna nekem, hogy ez fog történni, akkor visszamentem volna Hongkongba. De az az igazság, hogy sokkal többet lehetett volna csinálni, ha nem lett volna ez a rosszindulat. Amit csináltam, ennek az országnak a hasznára akartam tenni.